

Tad Williams
KAMEN OPROŠTAJA

knjiga druga sage *Sjećanje, Tuga i Trn*

© Za Hrvatsku: STANEK d.o.o.
Ožujak, 2021.

Marofska 45, Kućan Marof
42 000 Varaždin
Tel.: (042) 207 – 215
E-mail: info@staneK.hr

Prijevod s engleskog

Tajana Pavičević

Ilustracija na naslovnici

Michael Whelan

Urednik

Neven Antičević

Za nakladnika

Nadica Stanek

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001090121.

ISBN: 978-953-8130-44-1

Autorska prava © 1990. Tad Williams
Autorska prava na karte © Tad Williams
Autorska prava na ilustraciju naslovnice © Michael Whelan
Naslov izvornika: *Stone of Farewell*
Sva prava pridržana.

BEZ DOZVOLE IZDAVAČA: niti jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati, umnožavati ili prenositi u bilo kojem obliku ili bilo kojim sredstvima – elektronskim ili mehaničkim, uključujući i fotokopiranje, fotografiranje, snimanje u bilo kojoj varijanti ili ubacivanje u bilo kakav sustav spremanja informacija.

Tad Williams

Kamen oproštaja

PET PLUS
BIBLIOTEKA
KNJIGA 3.

.Stanek.

Varaždin, 2021.
prvo izdanje

Ova knjiga posvećena je mojoj majci, Barbari Jean Evans, koja me naučila dubokoj privrženosti Žabljem dvoru, Stojutarskoj šumi, Shireu, Okrugu i mnogim drugim skrivenim mjestima i zemljama izvan područja koja poznamo. Također je u meni stvorila životnu želju za vlastitim otkrićima i potrebi da ih podijelim s drugima. Ovu knjigu želio bih podijeliti s njom.

Autorova napomena

*... Od stvari što ih rastočiše mijene
U mučnom plesu gdje nas prošlost vijja,
Dok Kronos tužne napjeve izvija,
Riječi su samo to što ima cijene.
A gdje su sada ratujući kralji
Rugači svijeta? – I u Križa znaku
Vladari koji ratove potiču?
Prazne su riječi njihova slava.
Dok s mukom teškom izgovara svaku
Mucav školarac ponavljajuć' priču:
Mrtvi su sada pradavni nam kralji.
I zemlja sama tek bi mogla biti
Plamna riječ, što se naglo može čuti,
Gdje zvoni od nje prostor jekoviti,
Kad beskonačni san časkom pomuti.*

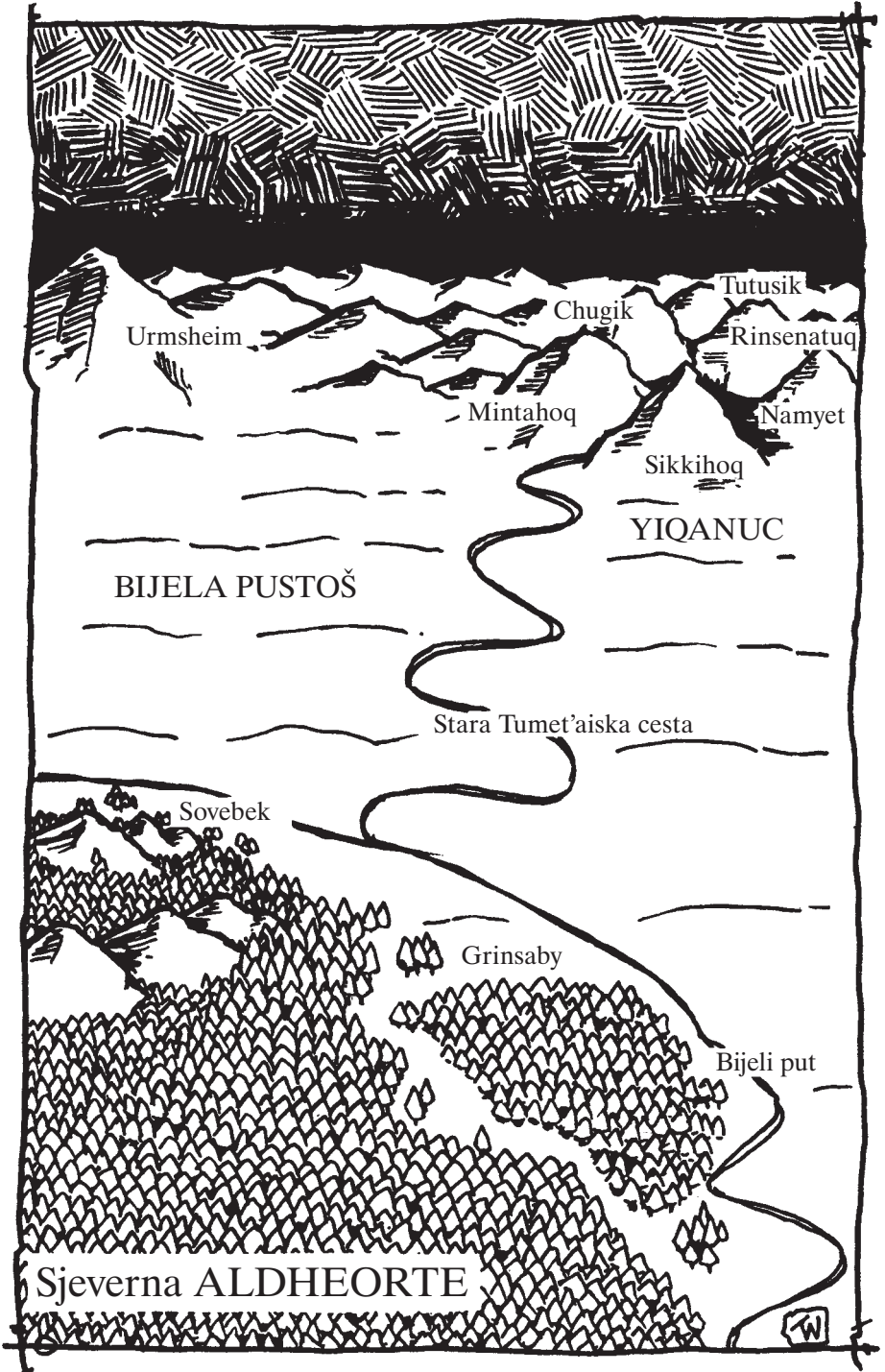
WILLIAM BUTLER YEATS

(iz *Pjesme sretnog pastira*, prijevod Božica Jelušić)

Dužan sam zahvalnost Evi Cumming, Nancy Deming-Williams, Paulu Hudspethu, Peteru Stampfelu i Dougu Werneru, koji su svi imali udjela u oplemenjivanju ove knjige. Njihove oštroumne primjedbe i prijedlozi pustili su korijenje – u nekim prilikama razvivši se u iznenađujuće cvjetove. Također, kao i obično, posebna hvala mojim hrabrim urednicama, Betsy Wollheim i Sheili Gilbert, koje su naporno radile kroz oluju i kroz sušu.

(Usput, svi spomenuti upravo su ona vrsta ljudi koje želim uza se ako me ikad iz zasjede napadnu Norni. To bi neki mogli tumačiti kao ponešto sumnjivu počast, ali ona je moja i imam je pravo udijeliti kome želim.)

NAPOMENA: Popis likova, rječnik izraza i upute za izgovor nalaze se na kraju ove knjige.

Urmsheim

Chugik

Tutusik

Rinsenatuq

Mintahog

Namyet

Sikkihog

YIQANUC

BIJELA PUSTOŠ

Stara Tumet'aiska cesta

Sovebek

Grinsaby

Bijeli put

Sjevorna ALDHEORTE

Kratak sadržaj

Prijestolja od zmajokosti

Eonima je Visotvrđa pripadala besmrtnim Sithama, ali oni su utekli iz velebnog dvorca prije napada Ljudskog roda. Ljudi su dugo vladali tom najvećom od tvrđava i ostatkom Osten Arda. *Svijetli Ivan*, Veliki kralj svih naroda ljudi, njezin je najnoviji gospodar; nakon rano doživljenog trijumfa i slave, desetljećima je stolovao u miru u svom naslonjaču od kostura, Prijestolju od zmajokosti.

Simon, nespretni četrnaestogodišnjak, jedan je od peraća posuđa u Visotvrđi. Njegovi roditelji su mrtvi, njegova jedina prava obitelj su sluškinje i njihova stroga nadzornica, *Rahela Zmajevna*. Kad Simon uzmogne pobjeći od svog posla u kuhinji, iskrada se u prenatrpane odaje *doktora Morgenesa*, dvorskog ekscentričnog učenjaka. Kad starac pozove Simona da bude njegov šegrt, mladić je presretan – sve dok ne otkrije da Morgenes više voli podučavati čitanje i pisanje nego čaroliju.

Ubrzo prastari kralj Ivan umire, te se *Elija*, stariji od dvojice njegovih sinova, priprema da zauzme prijestolje. *Jošua*, Elijin mrzovoljni brat, prozvan Jednoruki zbog rane koja ga je nagrdila, oštro se prepire s budućim kraljem oko *Pryratesa*, ozloglašenog svećenika koji je jedan od Elijinih najbližih savjetnika. Bratska razmirica prijeteci je oblak nad dvorcem i zemljom.

Elijina vladavina počinje dobro, ali dolazi suša, dok kuga pogađa nekoliko naroda Osten Arda. Uskoro cestama odmetnici krstare, a iz osamljenih sela ljudi počinju nestajati. Poredak stvari se ruši, a kraljevi podanici gube vjeru u njegovu vlast. No čini se da ništa ne uzrujava vladara ni njegove prijatelje. Dok se žamor nezadovoljstva širi cijelim kraljevstvom, Elijin brat Jošua nestaje – kako bi zametnuo ustanak, vele neki.

Elijino bezakonje mnoge uznemiruje, među njima *vojvodu Isgrimmura* od Rimmersgarda i *grofa Eolaira*, izaslanika iz zapadne zemlje Hernystir.

Čak i kći kralja Eliasa, *Miriamela*, osjeća nelagodu, posebice u vezi s crvenim svećenikom Pryratesom, vjernim savjetnikom njezina oca.

U međuvremenu Simon zapada u neprilike kao Morgenesov pomoćnik. Njih dvojica postaju veliki prijatelji unatoč Simonovoj sanjarskoj prirodi i doktorovu odbijanju da ga pouči ičemu što nalikuje na magiju. Za jednog od svojih tumaranja tajnovitim prolazima labirinta Visotvrde, Simon otkriva tajni prolaz i ondje ga umalo uhvati Pryrates. Izmaknuvši svećeniku, on ulazi u skrivenu podzemnu odaju i pronalazi Jošuu, kojeg drže u zatočeništvu kako bi ga iskoristili za nekakav strašan obred koji planira Pryrates. Simon odlazi po doktora Morgenesa, i njih dvojica oslobađaju Jošuu i odvođe ga u doktorove odaje, gdje Jošuu šalju na slobodu kroz tunel koji vodi ispod drevnog dvorca. I dok Morgenes tajanstvenim prijateljima šalje ptice pismoonoše s vijestima o onom što se dogodilo, Pryrates i kraljeva garda dolaze uhititi doktora i Simona. Morgenes pogiba u borbi s Pryratesom, ali njegova žrtva omogućava Simonu da pobjegne u tunel.

Polumahnit, Simon se probija crnim hodnicima pod dvorcem, koji su puni ruševina stare palače Sitha. Izlazi na površinu na grobištu s vanjske strane gradskih bedema, a onda ga privuče svjetlo krijesa. Ovdje postaje svjedok čudnovata prizora: Pryrates i kralj Elija sudjeluju u obredu s bljedolikim bićima u crnim haljama. Blijedi stvorovi daju Eliji neobičan sivi mač uznemirujuće moći, zvan *Tuga*. Simon bježi.

Život u divljini na rubu velebne šume Aldheorte je bijedan i tjednima kasnije Simon je gotovo mrtav od gladi i iscrpljenosti, ali je još daleko od svog cilja, Jošuuine sjeverne tvrđave Naglimund. Približivši se nekoj šumskoj kolibi u namjeri da prosi, pronalazi neobično biće uhvaćeno u stupicu – jednog od Sitha, rase koja se smatrala mitskom ili barem davno iščezlom. Šumar se vraća, ali prije nego što uspije ubiti nemoćnog Sithu, Simon šumara obara udarcem. Sitha, jednom oslobođen, zastaje tek toliko da odapne bijelu strijelu na Simona, a potom nestaje. Novi glas kazuje Simonu da uzme bijelu strijelu, da je ona Sithin dar.

Patuljasti pridošlica je trol zvan *Binabik*, koji jaše na golemoj sivoj vučici. On kazuje Simonu da je bio samo u prolazu, ali da će sada otpratiti dječaka u Naglimund. Simon i Binabik doživljavaju mnoge pustolovine i čudnovate zgode na putu u Naglimund: shvaćaju da im prijeti nešto više od kralja i njegova savjetnika lišenih svojeg zarobljenika. Na kraju, kad ih stanu proganjati nezemaljski bijeli psi koji nose žig Olujnog vrha, zloglasne planine na dalekom sjeveru, primorani su potražiti zaklon *Gelojne* šumske kuće, povevši sa sobom nekoliko putnika koje su spasilu od pasa. Geloj, jezičava šumska žena na glasu kao vještica, nakon

razgovora s njima suglasna je da su se drevni Norni, opaki rodaci Sitha, nekako upleli u sudbinu kraljevstva Svijetlog Ivana.

Progonitelji ljudske i ine prirode prijete im na putu za Naglimund. Nakon što je Binabik nastrijeljen, Simon i jedna od spašenih putnica, mlada sluškinja, moraju se nastaviti probijati kroz šumu. Napada ih kosmati div, a spašava tek pojavljivanje Jošuline lovačke družine.

Princ ih dovodi u Naglimund, gdje se Binabik oporavlja od rana i gdje se potvrđuje da je Simon upao u stravičan vrtlog događaja. Elija uskoro dolazi zauzeti Jošuin dvorac. Simonova suputnica, mlada sluškinja, zapravo je princeza *Miriamele* koja putuje prerusena, bježeći pred svojim ocem, jer se boji da je poludio pod Pryratesovim utjecajem. Sa svih se strana sjatio preplašen narod u Naglimund i k Jošui, njihovoj posljednjoj zaštiti od poludjelog kralja.

Dok princ i ostali raspravljaju o skorašnjoj bitki, čudnovat stari Rimeržanin zvan *Jarnauga* pojavljuje se u dvorani za vijećanje. On je pripadnik *Saveza pergamene*, kruga učenjaka i upućenih čiji su članovi bili Morgenese i Binabikov učitelj, a on donosi još mračnih vijesti. Njihov neprijatelj, kaže on, nije samo Elija: kralj prima pomoć od *Inelukija, Kralja Oluje*, koji je nekoć bio princ Sitha – ali koji je mrtav već pet stoljeća i čiji bestjelesni duh sada vlada Nornima s planine Olujni vrh, blijedim rođacima protjeranih Sitha.

Strahotna čarolija sivog mača Tuge prouzrokovala je Inelukijevu smrt – i ljudski napad na Sithe. Savez pergamene vjeruje da su Tugu darovali Eliji kao prvi korak u nekom nedokučivom osvetničkom planu, koji će zemlju dovesti pod jaram neumrlog Kralja Oluje. Jedinu nadu pronalaze u proročanskoj pjesmi koja navodi na pomisao da bi ‘tri mača’ mogla preokrenuti Inelukijevu moćnu čaroliju.

Jedan od mačeva, Tuga Kralja Oluje, već je u rukama njihova neprijatelja, kralja Elije. Drugi je rimmergardska oštrica *Minneyar*, koja se također nekoć nalazila u Visotvrđi, ali za koju se više ne zna gdje je. Treći je *Trn*, crni mač najslavnijeg viteza kralja Ivana, *sir Camarisa*. Jarnauga i ostali smatraju da su mu ušli u trag negdje na zaleđenom sjeveru. Gajeći slabu nadu, Jošua šalje Binabika, Simona i nekoliko vojnika u potragu za Trnom, u času kad se Naglimund priprema na opsadno stanje.

I drugi su pod utjecajem rastuće krize. Princeza *Miriamele*, frustrirana pokušajima svog strica Jošue da je zaštiti, prerusena bježi iz Naglimunda, u društvu tajanstvenog redovnika *Cadracha*. Nada se da će se uspjeti probiti do južnog Nabbana i zamoliti svoje rođake da pomognu Jošui. Stari vojvoda Isgrimnur, na Jošuin nagovor, zakrabulji svoje prepoznatljivo

lice i kreće za njom da je spasi. *Tiamak*, wranjanski učenjak koji živi u močvari, prima čudnu poruku od svog starog mentora Morgenesa koja kazuje o teškim vremenima koja dolaze i daje naslutiti da će Tiamak u njima imati svoju ulogu. *Maegwin*, kći kralja Hernystira, bespomoćno gleda kako joj, zbog izdajstva Velikog kralja Elije, vlastita obitelj i zemlja ulaze u vrtlog rata.

Simon, Binabik i njihovi suputnici upadaju u zasjedu *Ingena Jeggera*, lovca Olujnog vrha, i njegovih slugu. Spašava ih tek ponovna pojava *Sithe Jirikija*, kojeg je Simon izbavio iz šumareve zamke. Kad sazna za njihovu potragu za Trnom, Jiriki odlučuje otpratiti ih do planine Urmsheim, do legendarnog prebivališta jednog od velikih zmajeva.

U času kad Simon i ostali stižu na planinu, kralj Elija dovodi svoju vojsku pred Jošuin dvorac u Naglimundu, i premda su prvi napadi odbijeni, branitelji trpe velike gubitke. Čini se da se Elijina sila povlači i odustaje od opsade, ali prije nego što stanovnici tvrđave počnu slaviti, čudna oluja pojavljuje se na sjevernom obzoru, obrušivši se na Naglimund. Oluja je oblak pod kojim putuje Inelukijeva strašna vojska Norna i divova, pa kad čudovišta iz odreda *Crvene ruke*, glavni sluge Kralja Oluje, razbiju vrata Naglimunda, počinje strašan pokolj. Jošua i nekolicina ostalih uspijevaju pobjeći iz ruševina dvorca. Prije nego što zamakne u veliku šumu, princ Jošua proklinje Eliju zbog njegove nepromišljene pogodbe s Kraljem Oluje i zaklinje se da će povratiti krunu njihova oca.

Simon i njegovi suputnici uspinju se na Urmsheim, prošavši kroz velike opasnosti kako bi otkrili Udunovo drvo, divovski zaledeni vodopad. Ondje pronalaze Trn u pećini nalik na grobnicu. Prije nego što mogu uzeti mač i pobjeći, Ingen Jegger pojavljuje se još jedanput i napada ih sa svojom četom vojnika. Bitka budi *Igjarjuka*, bijelog zmaja, koji je godinama drijemao ispod leda. Mnogi na obje strane padaju mrtvi. Jedino Simon ostaje na nogama, našavši se u zamci na rubu provalije; dok se ledeni crv nadnosi nad njim, on podigne Trn i zamahne njime. Zapljuskuje ga zmajeva kipuća krv dok on gubi svijest.

Simon se budi u pećini na trolskoj planini Yiqanuc. Njeguju ga Jiriki i erkyndlandski vojnik *Haestan*. Uspjeli su donijeti Trn s Urmsheima, ali Binabika, zajedno s Rimeržaninom *Sludigom*, osuđene na smrt drže u zarobljeništvu Binabikovi trolovi. Sam je Simon zaradio ožiljke od zmajeve krvi, a širok pramen njegove kose je pobijelio. Jiriki ga naziva 'Snježnoprameni' i kazuje Simonu da je, bilo to dobro ili zlo, nepovratno označen.

Predgovor

Vjetar je pilio prazne bedeme, zavijajući poput tisuću prokletih duša koje kricima ištu milost. Brat Hengfisk, usprkos okrutnoj hladnoći koja je srkala zrak iz njegovih nekoć jakih pluća te mu sušila i gulila kožu s lica i ruku, na neki je mračan način pronalazio užitak u tom zvuku.

Da, tako će svi oni zvučati, svo grešno mnoštvo koje se narugalo poruci Majke Crkve – uključujući, na nesreću, i njegovu ne tako smjernu hoderundsku braću. Kako će vrištati pred Božjim pravednim gnjevom, moleći za milost, kad bude previše, previše kasno...

Koljenom je divlje zahvatio kamen koji je ležao prevaljen sa zida, i poletio naprijed u snijeg s krikom i slomljenom usnicom. Redovnik je trenutak sjedio cvileći, ali bolan ugriz suza koje su mu se smrzavale na obrazu primorao ga je da se opet osovi na noge. Ponovno je stao šepati naprijed.

Glavna cesta koja se uspinjala kroz naglimundsko gradište prema dvorcu bila je puna nagomilanog snijega. Kuće i trgovine na obje strane gotovo su iščezle pod debelim gunjem smrtonosne bjeline, ali čak su i nepokrivene zgrade bile napuštene kao ostaci davno uginulih životinja. Na cesti nije bilo ničeg osim Hengfiska i snijega.

Dok je vjetar mijenjao smjer, zvižduci izlijebljenih bedema na vrhu brijega dobiše na visini. Redovnik zaškilji svojim buljavim očima prema zidinama, a potom spusti glavu. Klipsao je toga sivog poslijepodneva, a škripa njegovih koraka poput gotovo nečujnog bubnjanja pratila je piskutanje vjetra.

Nije ni čudo što su građani pobjegli u tvrđavu, pomisli on drhtureći. Svuda oko njega zijala su crna iskrivljena usta krovova i zidova srušenih težinom snijega. Ali unutar dvorca, pod zaštitom kamena i velikih greda, trebali bi biti na sigurnom. Vatre će plamsati, a crvena, vesela lica – lica grešnika, podsjeti se prezrivo: prokleta, nerazborita lica grešnika – okupit će se oko njega i čuditi se kako je prešao cijeli taj put kroz ćudljivu oluju.

Juven je mjesec, zar ne? Zar je njegovo pamćenje toliko propalo da se nije mogao sjetiti mjeseca?

Ali naravno da jest. Prije dva uštapa bilo je proljeće – malčice hladno, možda, ali to nije značilo ništa jednom Rimeržaninu poput Hengfiska, odraslom na studeni sjevera. Ne, to je mušica prirode, naravno, što je tako smrtno hladno, što se hvata led i pada snijeg, u juvenu – prvom mjesecu ljeta.

Nije li brat Langrian odbio napustiti samostan, i to nakon svega što je Hengfisk poduzeo da mu vrati zdravlje? *“Ovo je više od lošeg vremena, brate”,* rekao je Langrian. *“Ovo je netko prokleo cijeli Božji svijet. Dan Odvagnuća stigao je za naših života.”*

Ah, to je možda vrijedilo za Langriana. Ako je htio ostati u spaljenom kršu samostana Svetog Hoderunda, jedući bobice i divlje voće iz šume – a koliko je ondje uopće moglo biti voća, po tako neobičnoj hladnoći? – mogao je činiti kako je htio. Brat Hengfisk nije bio budala. Naglimund je bio mjesto u koje je valjalo poći. Stari biskup Anodis srdačno će dočekati Hengfiska. Biskup će se diviti redovnikovu pametnom oku zbog onoga što je vidio, pričama koje će Hengfisk ispriповjediti o onome što se dogodilo u samostanu, o neobičnom vremenu. Naglimundani će ga prihvatiti, nahraniti, postavljati mu pitanja, dopustiti mu da sjedne uz njihovu toplu vatru...

Ali oni znaju za hladnoću, zar ne? Hengfisk utučeno pomisli dok je omatao svoju od leda krutu halju čvršće oko sebe. Sada je bio u samoj sjeni bedema. Bijeli svijet koji je gledao tolike dane i tjedne kao da je napokon stigao na kraju poput klisure koja je nestajala u kamenom ništavilu. To jest, sigurno znaju za snijeg i ostalo. Zato su svi i ostavili grad i preselili se u tvrđavu. Ovo prokletu, demonsko vrijeme otjeralo je stražare s bedema, zar ne? Zar ne!?

Zastao je i s mahnitim zanimanjem proučio hrpu snijegom ogrnutog krša gdje su nekoć stajala naglimundska velika vrata. Golemi stupovi i masivno kamenje bijahu ispod nanosa sprženi do crnila. Rupa u uleknutom bedemu bila je dovoljno velika da smjesti dvadeset Hengfiska bok uz bok, rame uz koštunjavao, drhtavo rame.

Gle samo kako su dopustili da zdanje propadne. O, vrištati će oni kad dođu pred sud, vrištati i vrištati bez prilike za iskupljenjem. Sve je prepušteno sebi – vrata, grad, vrijeme.

Nekoga se mora kazniti za takav nemar. Nedvojbeno biskup Anodis ima pune ruke posla pokušavajući zadržati to jogunasto stado u stroju. Hengfisk će drage volje pomoći tom plemenitom starcu obnašati službu

pred takvim zabušantima. Ali prije svega, dobro bi došla vatra i malo tople hrane. Onda, malo samostanske discipline. Stvari će se uskoro dovesti u red...

Hengfisk oprezno zakorači između napuklih stupova i bjelinom prekrivenog kamenja.

Stvar je bila u tome, polako spozna redovnik, što je na neki način bilo prilično... lijepo. S ove strane vrata sve je bilo pokriveno nježnom ornamentikom leda, poput čipkastih velova paučine. Sunce na zalazu ukrašavalo je zaleđene kule, ledom obložene bedeme i dvorišta rječicama blijede vatre.

Krik vjetra bio je nešto tiši unutar bedema. Hengfisk je dugo stajao na mjestu, smeten neočekivanom tišinom. Dok je slabo sunce klizilo iza zidina, led je tamnio. Tamnopurpurne sjene nabujale su u kutovima dvorišta, poprečno se protežući preko urušenih kula. Vjetar se stišao do mačjeg siktaja, a buljooki redovnik pognuo je glavu u nijemoj spoznaji.

Napušten. Naglimund je bio prazan, bez i jedne duše zaostale da pozdravi snijegom smušenog lutalicu. Hodao je miljama kroz olujnu bijelu pustinju da stigne do mjesta koje je bilo mrtvo i nijemo poput kamena.

Ali, zapita se odjednom, ako je tako... onda što su ona modra svjetla što trepere na prozorima kula?

A tko su bile one spodobе koje su mu prilazile preko krša dvorišta, krećući se po zaleđenom kamenju dražesno poput vjetrom nošenog maška češljike?

Srce mu brže zakuca. Isprva, kad je ugledao njihova lijepa, hladna lica i svijetlu kosu, Hengfisk pomisli da su to anđeli. Ali, kad je opazio okrutno svjetlo u njihovim crnim očima, i njihove osmijehe, okrenuo se, zateturao, te pokušao pobjeći.

Norni su ga uhvatili bez po muke, a onda ga ponijeli između sebe natrag u dubine napuštenog dvorca, pod zasjenjene, ledom ogrnute kule i neprekidno treperava svjetla. A kad su mu naglimundski novi gospodari počeli šaptati svojim tajanstvenim, zvonkim glasovima, njegovi krici su na neko vrijeme nadglasali čak i zavijanje vjetra.

Dio prvi

Oko Oluje

I

Glazba visina

Čak i u pećini, gdje je pucketava vatra slala sive prste dima kroz rupu u kamenom svodu, a crveno svjetlo plesalo po zidnim rezbarijama isprepletenih zmija i kljovastih, okatih zvijeri, studen je glodala Simonove kosti. Dok je uplovljavao u grozničavi san i isplovljavao iz njega, kroz zastrto danje svjetlo i studenu noć, osjećao se kao da je sivi led rastao u njemu, kočeći mu udove i ispunjavajući ga mrazom. Pitao se hoće li mu ikad više biti toplo.

Bježeći iz hladnoće yqanučke pećine i svog bolesnog tijela, lutao je Cestom Snova, propadajući nemoćno iz jedne halucinacije u drugu. Mnogo puta je pomislio da se vratio u Visotvrđu, u svoj dvorski dom kakav je nekoć bio, ali više nikad neće biti: mjesto suncem ogrijanih travnjaka, zasjenjenih pukotina i skrovišta – najveća od svih kuća, puna vreve, boje i glazbe. Ponovno je šetao Vrtom živice, a vjetar koji je pjevao pred pećinom u kojoj je spavao, pjevao je i u njegovim snovima, pušuci blago kroz lišće i tresući nježnu živicu.

U jednom čudnom snu činilo se da je otputovao natrag u odaje doktora Morgenesa. Doktorova radna soba sada se nalazila na vrhu visokog tornja, s oblacima koji su plovili pokraj visoko zasvođenih prozora. Starac se uzrujano naginjao nad velikom, otvorenom knjigom. Bilo je nečeg zastrašujućeg u doktorovoj usredotočenosti i tišini. Kao da Simon uopće nije postojao za Morgenesa: umjesto toga, starac je napeto zurio u grubi crtež triju mačeva koji se protezao po rastvorenim stranicama.

Simon se primakne prozorskoj dasci. Vjetar je uzdisao, iako nije mogao osjetiti ni daška. Pogledao je u dvorište ispod sebe. Zureći odozdo u njega, širokim, ozbiljnim očima stajalo je dijete, mala, tamnokosa djevojčica. Podigla je ruku u zrak, kao na pozdrav, a onda naglo nestala.

Toranj i Morgenesova zatrpšana odaja počeli su se povlačiti pod Simonovim stopalima kao more za oseke. Posljednje što je nestalo bio je

sam starac. Još dok je polako blijedio, poput sjene na sve jačem svjetlu, Morgenes svejedno nije podizao oči k Simonu; umjesto toga, njegove čvornate ruke žustro su slijedile stranice njegove knjige, kao da neumorno traže odgovore. Simon ga je zazvao, ali sav je svijet postao siv i hladan, pun vrtložastih magli i dronjaka drugih snova...

Probudio se, kao što je činio mnogo puta od Urmsheima, i zatekao pećinu zatamnjenu od noći. Ugledao je Haestana i Jirikija kako leže pokraj runama ispisanog kamenog zida. Erkynlandanin je spavao sklupčan u svom plaštu, brade na prsnoj kosti. Sitha je zurio u neki sadržaj dlana svoje dugoprste ruke. Jiriki je izgledao duboko zaokupljen. Njegove su se oči blago ljeskale, kao da je ono što je držao odražavalo posljednje ugarke vatre. Simon pokuša nešto reći – bio je gladan topline i glasova – ali san ga je ponovno povlačio za skute.

Vjetar je tako glasan...

Stenjao je planinskim prolazima, kao što je stenjao oko vršaka tornjeva Visotvrđe... kao što je stenjao nad bedemima Naglimunda.

Tako tužan... vjetar je tužan...

Ubrzo je opet usnuo. U pećini se nije čulo ništa osim slabašnog disanja i samotne glazbe visina.

Bila je to samo rupa, ali kao zatvor dovoljna. Propadala je dvadeset lakata u kameno srce Mintahoqa, široka poput dva čovjeka ili četiri trola polegnuta nogama uz glavu. Strane joj bijahu uglačane poput mramora najboljeg kipara, te bi čak i pauku bilo teško pronaći oslonac. Dno je bilo mračno, hladno i vlažno kao i svaka tamnica.

Iako je mjesec krstarilo ponad snježnih šiljaka Mintahoqovih susjeda, samo je nježan prah mjesečine dopirao do dna jame, gdje je doticao, ali ne i osvjetljavao, dva nepomična lika. Dugo nakon izlaska mjeseca i dalje je bilo tako: blijedi Mjesečev disk – Sedda, kako su ga zvali trolovi – jedina stvar koja se kretala u cijelom noćnom svijetu, prelazila je polako preko crnog nebeskog polja.

Sada se nešto uskomešalo na otvoru jame. Sitna prilika nagnula se preko ruba, škiljeći dolje u guste sjene.

“Binabik...” čučeci lik napokon zovne grlenim jezikom trolskog naroda. *“Binabik, čuješ li me?”*

Ako se jedna od sjena na dnu pomaknula, nije pritom proizvela zvuk. Napokon prilika na vrhu kamenog bunara ponovno prozbori.

“Devet puta devet dana, Binabik, tvoje je koplje stajalo pred mojom pećinom, i ja sam te čekala.”

Riječi bijahu izgovorene obrednim pjevom, ali glas se nesigurno kolebao, zastavši na trenutak prije nego što je nastavio. *“Čekala sam i zazivala tvoje ime na Mjestu jeke. Ništa mi se nije vratilo osim vlastitoga glasa. Zašto nisi došao i ponovno uzeo svoje koplje?”*

Još nije bilo odgovora.

“Binabik? Zašto ne odgovaraš? Duguješ mi barem to, zar ne?”

Krupniji od dva stvora na dnu jame se pomakne. Svijetlomodne oči uhvate tanku traku mjesečeva sjaja.

“Kakvo je to trolsko blebetanje? Dovoljno je zlo što ste u rupu bacili čovjeka koji vam nikad nije audio. Morate li mu dolaziti urlati svoje besmislice dok pokušava spavati?”

Čučeci lik se ukoči na trenutak poput preplašene srne zapljusnute sjajem baklje, a potom iščezne u noć.

“Dobro.” Rimeržanin Sludig ponovno se zamota u svoj vlažni plašt. *“Ne znam što ti je onaj trol govorio, Binabik, ali nemam visoko mišljenje o tvom narodu kad ti se dolaze tako rugati – meni također, iako me ne iznenađuje što mrze moju vrstu.”*

Trol pokraj njega ne izusti ni riječi, samo se upilji u Rimeržanina tamnim, zabrinutim očima. Nakon nekog vremena Sludig se, ponovno drhteći, prevrne na bok te pokuša zaspati.

“Ali, Jiriki, ne možeš otići!” Simon je sjedio na rubu svoje slamarice, umotan u gunj da se obrani od hladnoće koja mu se uvlačila pod kožu. Zaškripao je zubima pred valom vrtoglavice; nije se često uspravljao u pet dana otkad se probudio.

“Moram”, reče Sitha, očiju oborenih kao da nije mogao susresti Simonov preklinjući pogled. *“Već sam poslao Sijandija i Ki’ushapa naprijed, ali sada zahtijevaju moju prisutnost. Neću otići još dan ili dva, Seomane, ali to je najdulje koliko mogu odgađati svoju dužnost.”*

“Moraš mi pomoći osloboditi Binabika!” Simon podigne noge s hladnog kamenog poda natrag na postelju. *“Rekao si da ti trolovi vjeruju. Natjeraj ih da puste Binabika na slobodu. Onda ćemo otići svi zajedno.”*

Jiriki ispusti tanak zvižduk zraka kroz usne. “Nije to tako jednostavno, mladi Seomane”, reče gotovo nestrpljivo. “Nemam ni pravo ni moć da natjeram Qanuce da išta učine. Također, imam druge odgovornosti i dužnosti koje ne možeš razumjeti. Ostao sam tako dugo samo zato što sam te opet htio vidjeti na nogama. Moj ujak Khendraja’aro odavno se vratio u Jao e-Tinukai’i, a moje dužnosti prema mojoj kući i rodu primoravaju me da ga slijedim.”

“Primoravaju? Ali ti si princ!”

Sitha strese glavom. “Ta riječ ne znači isto na našem jeziku kao na vašem, Seomane. Ja sam iz vladajuće kuće, ali nikome ne naređujem niti ikime vladam. A nitko ne vlada ni mnome, na sreću – osim u izvjesnim stvarima i izvjesnim prilikama. Moji su roditelji objavili da je to jedna od takvih prilika.” Simon pomisli da može gotovo naslutiti tračak ljutnje u Jirikijevu glasu. “No ništa se ne boj. Ti i Haestan niste zarobljenici. Qanuci vas poštuju. Pustit će vas da odete kad poželite.”

“Ali neću otići bez Binabika.” Simon stisne svoj plašt šakama. “Ni bez Sludiga.”

Sitna tamna prilika pojavi se na ulazu i pristojno zakašljuca. Jiriki pogleda preko ramena, zatim kimne glavom. Stara Qanučanka stupi naprijed i položi lonac iz kojeg se pušilo pred Jirikijeve noge, potom brzo izvuče tri zdjele iz svog plašta od ovčje kože širokog poput šatora, slažući ih u polukrug. Iako su njezini majušni prsti vješto radili, a njezino izbrazdano lice okruglih obraza bilo bezizražajno, Simon opazi plamsaj straha u njezinim očima dok su se nakratko podigle da susretnu njegove. Kad je završila, hitro se natraške povukla iz pećine, nestavši iza sukna na ulazu nečujno kao što se pojavila.

Čega se boji? zapita se Simon. Jirikija? Ali Binabik je rekao da su se Qanuci i Sithe uvijek slagali – manje ili više.

Odjednom se sjeti sebe: dvaput viši od trola, crvenokos, lica dlakava od prve muške brade – a usto i mršav poput šibe, no budući da je bio umotan u gunjeve, stara Qanučanka to nije mogla znati. Kakvu razliku je narod Yiqanuca mogao vidjeti između njega i omraženog Rimeržanina? Nije li Sludigov narod stoljećima ratovao protiv trolova?

“Hoćeš li malo ovoga, Seomane?” upita Jiriki, izlijevajući kipuću tekućinu iz lonca. “Opskrbili su i tebe zdjelom.”

Simon ispruži ruku. “Opet juha?”

“Ovo je *aka*, kako ga Qanuci zovu – ili kako bi ti rekao, čaj.”

“Čaj!” Gorljivo je prihvatio zdjelu. Judita, nadglednica kuhinje u Vi-sotvrđi, vrlo je voljela čaj. Sjela bi pri kraju dugog radnog dana tražeći u rukama veliku vruću šalicu punu tog pića, dok bi se kuhinja ispunjavala parama namočenih biljaka s južnog otoka. Kad je bila dobre volje, dala bi malo Simonu. Usiresu, kako mu je nedostajao njegov dom!

“Nisam ni pomislio...” otpočne, i uzme dug gutljaj, samo kako bi ga časak kasnije ispljunuo u napadu kašlja. “Što je to?” zagrcne se. “Ovo nije čaj!”

Jiriki se možda smiješio, ali budući da je imao zdjelu na usnama, jer je polako pijuckao, bilo je nemoguće razaznati. “Naravno da jest”, odvratila Sitha. “Dakako, qanučki narod rabi različite trave od vas Sudhoda’ya. Kako bi moglo biti drugačije, kad tako malo trguju s tvojom vrstom?”

Simon otare usta, napravivši grimasu. “Ali slano je!” Pomirisao je zdjelu i ponovno se iskreveljio.

Sitha kimne i iznova srkne. “Stavljaju u nj sol, da – i maslac.”

“Maslac!”

“Čudesni su običaji sve Mezumiirine unučadi”, svečano zapjevuši Jiriki, “... beskrajna je njihova raznolikost.”

Simon s gađenjem odloži zdjelu. “Maslac. Usiresu, pomози mi, kakva bijedna pustolovina.”

Jiriki spokojno dokrajči svoj čaj. Spomen na Mezumiiru nanovo podsjeti Simona na njegova trolskog prijatelja, koji je jedne noći u šumi pjevao pjesmu o Ženi-mjesecu. Njegovo raspoloženje opet se zagorča.

“Ali što ćemo učiniti za Binabika?” upita Simon. “Ništa?”

Jiriki podigne mirne, mačje oči. “Sutra ćemo imati priliku da govorimo u njegovu korist. Nisam još otkrio koji je njegov zločin. Malo Qanuca govori ijedan drugi jezik osim vlastitog – tvoj suputnik je zaista rijedak trol – a ja nisam vrlo izobražen u njihovu. Osim toga, oni baš ne vole dijeliti svoje misli sa strancima.”

“Što će se dogoditi sutra?” upita Simon, utonuvši opet u svoj krevet. U glavi mu je tutnjilo. Zašto se još osjećao tako slabim?

“Dogodit će se... suđenje, pretpostavljam. Na kojem će qanučki vladari slušati i odlučivati.”

“A mi ćemo govoriti u Binabikovu obranu?”

“Ne, Seomane, ne baš tako”, blago će Jiriki. Na trenutak neobičan izraz preleti rijetkim crtama njegova lica. “Idemo jer si ti susreo Zmaja iz Planine... i preživio. Gospodari Qanuca žele te vidjeti. Ne dvojim da

će se govoriti i o zločinima tvog prijatelja, tamo pred njegovim narodom. Sad se odmori, jer će ti snaga trebati.”

Jiriki ustane i protegne vitke udove, pomičući glavu na svoj uznemirujuće neljudski način, jantarnih očiju koje ne gledaju ni u što posebno. Simon osjeti kako mu drhtaj putuje po cijelom tijelu, praćen jakim umorom.

Zmaj! pomisli pospano, na pola puta između čuđenja i užasa. On je vidio zmaja! On, Simon, perać posuđa, prezreni zgubidan i sanjar, zamahnuo je mačem na zmaja i preživio – čak i nakon što ga je zapljusnula njegova kipuća krv! Kao u priči!

Pogledao je prema crnom i sjajnom Trnu, koji je počivao djelomično zakriven uza zid, vrebajući poput lijepe, smrtonosne zmije. Čak se i Jiriki doimao nevoljkim da ga dotakne ili makar govori o njemu; Sitha je mirno skrenuo sva Simonova pitanja o vrsti magije koja možda poput krvi teče Camarisovim čudesnim mačem. Simonovi hladni prsti odšuljali su se uz njegovu čeljust do još bolnog ožiljka koji mu se spuštao niz lice. Kako se obični perać posuđa poput njega uopće usudio podići tako moćan predmet?

Sklopivši oči, osjetio je kako se golem i nehajan svijet vrlo polako okreće pod njim. Čuo je kako Jiriki tapka pećinom prema izlazu i tiho šuštanje dok se Sitha provlačio kroz sukno van, a potom ga povuče san.

Simon je sanjao. Lice malene, tamnokose djevojčice još jedanput dolebdilo pred njega. Bilo je to djetinje lice, ali ozbiljne su oči bile stare i duboke kao bunar u napuštenom crkvenom dvorištu. Činilo se da mu želi nešto reći. Njezina su se usta nijemo otvarala, ali dok se gubila u mračnim vodama sna, pomislio je na trenutak da joj čuje glas.

Probudio se idućeg jutra zatekavši Haestana kako stoji nad njim. Stražarevi zubi bijahu ogoljeni u iskrivljenom osmijehu, a njegova je brada svjetlucala od otopljenog snijega.

“Vrijeme je da ustaneš, Simone momče. Mnogo je posla na današnji dan, mnogo posla.”

Trebalo je nešto vremena, ali premda se osjećao slabim, uspio se sam odjenuti. Haestan mu je pomogao s čizmama, koje nije nosio otkako se probudio u Yiqanucu. Činile su se krute poput drva na njegovim stopalima, a tkanina njegove odjeće strugala mu je neobično osjetljivu kožu.

No osjećao se bolje što je ustao i odjenuo se. Oprezno je prešao duljinu pećine nekoliko puta, počevši se opet osjećati poput dvonoge životinje.

“Gdje je Jiriki?” upita Simon dok je prebacivao plašt preko svojih ramena.

“Taj je otišo naprijed. Ali ne brigaj se kako ćeš poć na sastanak. Ja te mogu nosit, mršavca kakav već jesi.”

“Nosili su me dovde,” reče Simon, i začu kako mu se neočekivana hladnoća uvlači u glas, “ali to ne znači da će me se zauvijek morati nositi.”

Jaki Erkynlandanin grohotom se nasmije, nimalo se ne uvrijedivši. “Jednako ću bit sretan budeš li hodao, dječak. Ovi trolovi ionako prave uske putove, nemam vel’ke želje ikog nosit.”

Simon je morao pričekati trenutak točno ispred otvora pećine da se privikne na blještavilo koje je prodiralo kroz podignut skut sukna na izlazu. Kad je koraknuo van, refleksija snijega, čak i u oblačno jutro, bila je gotovo previše za njega.

Stajali su na širokom kamenom trijemu koji se od pećine pružao gotovo dvadeset lakata prema van. Širio se nadesno i nalijevo sa svake strane, protežući se uz hrbat planine. Simon je mogao vidjeti zadimljena usta drugih pećina po njegovoj dužini, sve dok nije skretao s vidika slijedeći oblinu Mintahoqova trbuha. Bilo je sličnih širokih puteljaka na obronku iznad ovog, red po red uz hrbat planine. Ljestve su visjele iz viših pećina, a gdje su nepravilnosti obronka onemogućavale spajanje putova, mnogo je različitih trijemova bilo spojeno visećim mostovima koji su izgledali kao da su načinjeni od kožnih bičeva. Još dok je Simon zurio, ugledao je sitne, krznate prilike qanučke djece kako trčkaraju tim tanahnim prijelazima, skakućući radosno poput vjeverica, iako bi im svaki pad značio sigurnu smrt. Simonu se želudac stisnuo gledajući ih, te se ponovno okrenuo prema van.

Pred njim je ležala velika dolina Yiqanuca; iza nje, Mintahoqovi kameni susjedi pomaljali su se iz maglenih dubina, uspinjući se u sivo, zasnježeno nebo. Sitne crne rupe posipale su daleke vrhunce; majušne prilike, jedva raspoznatljive s ove strane tamne doline, vrvjele su isprepletenim putovima između njih.

Tri trola, zgrbljena u sedlima od štavljene kože, pristizala su stazom jašući na svojim čupavim ovnovima. Simon korakne naprijed da im se makne s puta, krećući se polako po trijemu sve dok se nije našao na nekoliko stopa od ruba. Pogledavši dolje, osjeti kratkotrajni val vrtoglavice kakvu je osjetio na Urmsheimu. Podnožje planine, obraslo ovdje-ondje zaliscima od isprepletenog zimzelenog drveća, propadalo je pod njim,

ispresijecano još većim brojem trijemova s obješenim ljestvama poput toga na kojem je stajao. Iznenada je nastala tišina pa se okrenuo da potraži Haestana.

Tri jahača na ovnovima zaustavila su se nasred široke staze, zureći u Simona zblenutog u čudu. Stražar, gotovo skriven u sjeni otvora pećine iza njih, uputi mu podrugljiv pozdrav iznad trolovskih glava.

Dvojica jahača imala su rjetke brade. Svi su nosili ogrlice od debelih bjelokosnih kuglica preko svojih teških kaputa i držali kitnjasto izrezbarena koplja s kukastim krajevima, poput pastirskih palica, koje su upotrebljavali za vođenje svojih atova sa zavijenim rogovima. Svi su bili krupniji od Binabika: za nekoliko dana u Yiqanucu Simon je shvatio da je Binabik bio jedan od najmanjih odraslih primjeraka svojega naroda. Ovi su trolovi također izgledali primitivnije i opasnije od njegova prijatelja, dobro naoružani i divljih lica, prijeteći unatoč svojem niskom rastu.

Simon je buljio u trolove. Trolovi su buljili u Simona.

“Svi su čuli za tebe, Simone”, zatutnji Haestan; tri jahača pogledaše uvis, preneraženi njegovim gromkim glasom, “—ali gotovo nitko te još nije vidio.”

Trolovi uznemireno promotre visokog stražara od glave do pete, potom pucketanjem jezika potjeraše svoje atove i odjahaše u žurbi, nestavši iza planinskog obronka. “Dali smo im o čemu govoriti”, zahihota se Haestan.

“Binabik mi je pričao o svom domu,” reče Simon, “ali bilo je teško shvatiti o čemu govori. Ništa nije onako kako misliš da će biti, zar ne?”

“Samo dobri Gospodin Usires znade svaki odgovor”, kimne Haestan. “A sad, ako hoćeš vidjet svojega malenog prijatelja, radije krenimo. Pazi, oprezno hodaj – i ne tako blizu ruba.”

Polako su se spustili zavojitim putem, koji se naizmjenično sužavao i širio prelazeći planinsku kosinu. Sunce bijaše visoko iznad njih, ali skriveno u gnijezdu oblaka boje čađe, a oštar vjetar meo je obronke Mintahoqa. Vrh planine bio je pokriven bijelim gunjem leda, poput visokih vrhunaca na drugoj strani doline, ali na ovoj manjoj visini snijeg je padao nejednako. Nekoliko širokih nanosa ležalo je na putu, dok su se drugi gnijezdili u ustima pećina. Suhog kamenja i izložene zemlje također bijaše posvuda. Simon nije imao pojma je li takav snijeg bio prirodan za prve dane mjeseca tijagara u Yiqanucu, ali znao je da mu je bilo preko glave

susnježice i hladnoće. Svaku pahulju koja bi mu uletjela u oko osjećao je kao uvredu; ožiljkom prekriven obraz i čeljusti strašno su ga boljeli.

Sada kad su ostavili ono što se činilo naseljenim dijelom planine, na vidiku nije bilo mnogo trolova. Tamne prilike izvirivale su iz dima nekih pećinskih otvora, a još dvije skupine jahača prošle su putujući u istom smjeru, usporivši kako bi nešto promotrili, a potom žurno odmaknuvši poput prve čete.

Par je mimoišao skupinu djece koja su se igrala u nanosu snijega. Mladi trolovi, jedva viši od Simonova koljena, bijahu umotani u teške krznene kaputiće i gamaše; nalikovali su na male okrugle ježeve. Njihove su se oči raširile kad su Simon i Haestan prošli pokraj njih, a njihovo resko čavrljanje je utihnulo. No nisu pobjegli niti pokazali ikakav znak straha. Simonu se to svidjelo. Blago se osmjehnuo, svjestan svog bolnog obraza, i domahnuo im.

Kad ih je zavoj staze odveo daleko prema sjevernoj strani planine, zatekli su se na mjestu gdje je buka stanovnika Mintahoqa posve nestala, te su bili sami s glasom vjetra i lepršanjem snijega.

“Ovaj mi se dio osobno ne sviđa”, reče Haestan.

“Što je ono?” Simon pokaže na obronak. Na visokom kamenom trijemu stajala je neobična jajolika građevina načinjena od pažljivo posloženih blokova snijega. Blago se sjajila, a sunce na zalasku obojilo ju je ružičasto. Red šutljivih trolova stajao je pred njom, stižući koplja u rukama uvučenim u rukavice bez prstiju, strogih lica u kukuljicama.

“Ne pokazuj prstom, dječak”, reče Haestan, blago povlačeći Simonovu ruku. Je li nekoliko stražara spustilo poglede? “Ono ti je važno mjesto, tako je reko tvoj prijatelj Jiriki. Zove se Ledena kuća. Mali narod je nešto uznemiren zbog nje u tom času. Ne znam zašto – nit’ želim znati.”

“Ledena kuća?” Simon je zurio. “Netko ondje živi?”

Haestan odmahne glavom. “Jiriki nije reko.”

Simon sumnjičavo promotri Haestana. “Zar si toliko razgovarao s Jirikijem otkad si tu? Hoću reći, otkad ti ja nisam bio na raspolaganju za razgovore?”

“O, da”, reče Haestan, a onda zastane. “Ne mnogo, zapravo. Uvijek mi se čini da... da on misli o nečem veličanstvenom, s’vačaš? Nečem važnom. Ali prilično je dobar, na svoj način. Ne k’o čovjek, posve, al’ nije loš.” Haestan još malo promozga. “Nije k’o što sam mislio da će čarobno momče bit. Otvoreno zbori, naš Jiriki.” Haestan se osmjehne.

“Mnogo drži do tebe. Da ga čuješ, pomislio bi da ti duguje novac.” On se zahihće u svoju bradu.

Bio je to dug, zamoran put za nekog slabog poput Simona: najprije gore, potom dolje, naprijed i natrag po planinskoj strmini. Iako bi Haestan podmetnuo sigurnu ruku pod njegov lakat svaki put kad bi zateturao, Simon se upravo počeo pitati može li prijeći i korak dalje kad su zaobišli jednu istaku koja je izbila na put poput stijene u rijeci pa su se zatekli pred širokim ulazom u golemu pećinu Yiqanuca.

Široka rupa, barem pedeset stopa od ruba do ruba, zjapila je na obronku Mintahoqa poput usta spremnih da izreknu svečanu presudu. Na samom ulazu stajao je red golemih, trošnih kipova: trbušasti, čovjekoliki oblici, sivi i žuti poput istrunulih zuba, zgrbljeni pod teretom ulaznog svoda. Njihove glatke glave bijahu okrunjene ovnovskim rogovima, a goleme kljove izbijahu im između usana. Stoljeća nasmiljenih vremenskih prilika toliko su ih istrošila da im lica gotovo uopće nisu imala crte. To im, u Simonovim zapanjenim očima, nije davalo drevan izgled, već neku neoblikovanu svježinu – kao da su se još i sada sami stvarali iz praiskonskog kamena.

“*Chidisk Ub Lingit*,” reče glas pokraj njega, “Kuća Pretka.”

Simon malko poskoči i iznenađeno se okrene, ali govornik nije bio Haestan. Pokraj njega je stajao Jiriki, zureći u slijepa kamena lica.

“Koliko dugo već tu stojiš?” Simon se zastidi što se tako prenuo. Okrenuo je glavu natrag prema ulazu. Tko bi mogao pretpostaviti da bi sićušni trolovi mogli isklesati tako goleme vratare?

“Izišao sam da vas presretnem”, reče Jiriki. “Budi pozdravljen, Haestane.”

Stražar zagunđa i kimne glavom. Simon se ponovno zapita što se dogodilo između Erkynlandanina i Sithe tijekom dugih dana njegove bolesti. Bilo je trenutaka kada je Simonu bilo vrlo teško razgovarati sa zatvorenim i neizravnim princem Jirikijem. Kako je tek onda moglo biti jednom iskrenom vojniku poput Haestana, koji nije poput Simona bio uvježban na zaobilaznicama doktora Morgenesa koje su ga znale tjerati u ludilo?

“Živi li tu kralj trolova?” upita glasno.

“I kraljica trolova”, kimne Jiriki. “Iako se ne zovu zapravo kralj i kraljica na qanučkom jeziku. Bliže bi bilo reći Pastir i Lovkinja.”

“Kraljevi, kraljice, prinčevi, a nitko nije ono kako se zove”, zagunđa Simon. Osjećao je umor, bol i hladnoću. “Zašto je pećina tako velika?”

Sitha se tiho nasmije. Njegova svijetloljubičasta kosa zaleprša na oštrom vjetru. “Da je pećina manja, mladi Seomane, nedvojbeno bi pronašli drugo mjesto za njihovu Kuću Pretka. Sada bismo trebali poći unutra – ali ne samo da se ti makneš sa studeni.”

Jiriki ih povede između dva središnja kipa, prema treperavom žutom svjetlu. Dok su prolazili između nogu nalik na stupove, Simon podigne pogled prema slijepim licima iznad ulaštenih izbočina njihovih golemih kamenih trbuha. Ponovno se prisjeti umovanja doktora Morgenesa.

Doktor Morgenes je znao reći da nitko nikad ne zna što mu budućnost donosi – “ne gradi kuću na očekivanjima”, stalno je govorio. Tko bi ikad pomislio da ću ja jednog dana vidjeti nešto takvo, doživjeti takve pustolovine? Nitko nikad ne zna što mu budućnost donosi...

Osjetio je bolno žiganje duž lica, a potom ledenu iglu u želucu. Doktor, kao što je tako često bio slučaj, nije govorio ništa drugo nego istinu.

Unutra je velebna pećina bila puna trolova, zagušljiva od slatko-kiselih mirisa ulja i masti. Blistalo je tisuću žutih svjetala.

Svuda oko šiljaste, visoko nadsvođene kamene dvorane, u zidnim nišama i samom podu, lokvice ulja cvjetale su vatrom. Stotine takvih svjetiljki, svaka s plutajućim fitiljem poput tankog bijelog crva, davale su pećini svjetlo koje je kudikamo nadjačavalo sivi dan vani. Kožnim kaputicima ogrnuti Qanuci ispunjavali su dvoranu. Bio je to ocean crnokosih glava. Malena djeca sjedila su im na ramenima, poput galebova koji spokojno plutaju na valovima.

U sredini dvorane kameni je otok stršio iznad mora trolskog naroda. Ondje, na izdignutom kamenom zaravanku isklesanom iz samog pećinskog poda, dvije omanje prilike sjedile su u jezeru vatre.

Nije to zapravo bilo jezero čistog plamena, vidio je Simon trenutak kasnije, već uski jarak uklesan u sivu stijenu svuda naokolo, ispunjen onim istim gorućim uljem koje je hranilo svjetiljke. Dvije spodobе u središtu plamenog prstena počivale su jedna uz drugu na nekoj vrsti ležaljke od kičasto urešene kože remenima vezane za okvir od bjelokosti. Par se nepomično gnijezdio na brdu bijelog i crvenkastog krzna. Njihove oči bijahu svijetle na okruglim, spokojnim licima.

“Ona je Nunuuika, a on je Uammannaq”, tiho će Jiriki, “—a oni su gospodari Qanuca...”

Još dok je govorio, jedna od dviju malih prilika kratko mahne kukastim štapom. Golema, zgusnuta horda trolskog naroda povuče se sa

svake strane, stižući se još čvršće, stvorivši prolaz koji se pružao od kamenog zaravanka do mjesta gdje su stajali Simon i njegovi suputnici. Nekoliko stotina malih znatiželjnih lica okrenulo se prema njima. Bilo je mnogo šaputanja. Simon se zabljuje u prostranu površinu pećinskog poda, posramljen.

“Čini se prilično jasnim”, zareži Haestan, blago ga pogurnuši. “Hajde naprijed, onda, dječak.”

“Svi mi”, reče Jiriki. Načinio je jednu od svojih razgovijetnih gesti da pokaže kako Simon mora krenuti prvi.

I odjeci šaputanja i miris štavljenih koža kao da se pojačao dok je Simon išao prema kralju i kraljici...

Ili Pastiru i Lovkinji, podsjeti sam sebe. Ili što bilo.

Zrak u pećini odjednom se činio nepodnošljivo zagušljivim. Dok se borio da duboko udahne, zapeo je i bio bi pao da ga Haestan nije uhvatio odostraga za njegov plašt. Kad je stigao do postolja, stajao je na trenutak zureći u pod, boreći se s vrtoglavicom, prije nego što je podigao pogled prema prilikama na zaravanku. Svjetlost svjetiljki zabljesne mu oči. Osjeti gnjev, iako nije znao prema kome. Nije li danas više-manje prvi put ustao iz kreveta? Što su očekivali? Da će odmah iskočiti van i poklati par zmajeva?

Ono što ga je zaprepastilo u vezi s Uammannaqom i Nunuuikom, bilo je to što su izgledali tako slični jedno drugom, kao da su blizanci. Bez zabune je odmah bilo jasno tko je tko: Uammannaq, sa Simonove lijeve strane, imao je tanke vlasi koje su mu visjele s brade, upletene crvenim i modrim remenima u dugačku pletenicu. I njegova je kosa bila upletena, pričvršćena u zakučastim petljama češljevima od crnog sjajnog kamena. Dok je nježno gladio svoju bradicu malim zdepastim prstima, njegova druga ruka držala je službenu palicu, debelo, bogato izrezbareno koplje jahača na ovnovima s kukom na jednom kraju.

Njegova žena – ako su se stvari tako odvijale u Yiqanucu – držala je ravno koplje, vitak, smrtonosan štap s kamenim vrškom naoštrenim do prozirnosti. Duga joj je crna kosa bila počešljana visoko nad glavom, pričvršćena brojnim ukosnicama od izrezbarene bjelokosti. Njezine oči, blistajući iza ukošenih kapaka na punašnom licu, bijahu prazne i sjajne poput ulaštenog kamena. Simon nikad nije sreo ženu koja ga je gledala tako hladno i bahato. Sjetio se da su je zvali Lovkinja, pa je osjetio kao da je i sam u predubokim vodama. Nasuprot tome, Uammannaq se doimao manje prijeteće. Pastirovo krupno lice kao da se ovjesilo u mlohavim crtama pospanosti, ali je još bilo lukavosti u njegovu pogledu.

Nakon kratkog trenutka međusobnog proučavanja, Uammannaqovo lice nabora se u širok žut osmijeh, dok su mu oči gotovo nestale u veselom škiljenju. Podigao je dva dlana prema suputnicima, a onda pritisnuo svoje male ruke jednu o drugu i rekao nešto na grlenom qanučkom.

“Veli da si dobrodošao u Chidisk Ub Lingit i u Yiqanuc, planine trolova”, prevede Jiriki. Prije nego što je mogao reći više, prozbori Nunuuika. Njezine riječi činile su se odmjerijenijima od Uammannaqovih, ali Simonu nisu bile ništa razumljivije. Jiriki ju je pažljivo slušao.

“Lovkinja također iskazuje svoje pozdrave. Veli da si vrlo visok, ali ako posve ne griješi u svom poznavanju naroda Utku, izgledaš vrlo mlado za ubojicu zmajeva, unatoč sijedima u tvojoj kosi. *Utku* je trolska riječ za žitelje nizina”, doda tiho.

Simon na trenutak promotri dvije kraljevske osobe. “Reci im da sam zadovoljan njihovom dobrodošlicom, ili što god već treba reći. I molim te, reci im da nisam ubio zmaja – vjerojatno sam ga samo ranio – i da sam to učinio da zaštitim svoje prijatelje, kao što je Binabik od Yiqanuca učinio za mene mnogo puta.”

Kad je završio dugačku rečenicu, ostao je na tren bez daha, na rubu vrtoglavice. Pastir i Lovkinja, koji su ga sa zanimanjem promatrali dok je govorio – blago se namrštivši na spomen Binabikova imena – sada se s iščekivanjem okrenu Jirikiju.

Sitha zastane na časak, razmišljajući, a potom odvergla dugačku bujicu tvrdog trolskog jezika. Uammannaq je zbunjeno kimao glavom. Nunuuika je ravnodušno slušala. Kad je Jiriki završio, ona kratko zirne u svog supruga i zatim progovori.

Sudeći po prevedenom odgovoru, činilo se kao da nije ni čula Binabikovo ime. Pohvalila je Simonovu hrabrost, kazavši da su Qanuci odavno smatrali planinu Urmsheim – *Yijarjuk*, nazvala ju je – mjestom koje treba izbjegavati pod svaku cijenu. Sada je, možda, reče ona došlo vrijeme da se opet istraže zapadne planine, budući da je zmaj, čak i ako je preživio, najvjerojatnije nestao u dubinama da vida svoje rane.

Uammannaq je naizgled s nestrpljenjem čekao kraj Nunuuikna govora. Čim je Jiriki završio s prenošenjem njezinih riječi, Pastir odgovori s nekoliko svojih, kazavši kako sada nije pravo vrijeme za takve pustolovine, nakon teške zime koja je netom minula, i sa zlim *Croohokuq* – Rimeržanima – koji su tako zlonamjerno aktivni. Požurio se dodati da Simon i njegovi suputnici, drugi nizinac i poštovani Jiriki, mogu naravno ostati dokle god žele, kao počasni gosti, te da, ako im on i Nunuuika mogu išta udijeliti da im olakšaju boravak, trebaju samo pitati.

Još prije nego što je Jiriki završio pretvarati te riječi u zapadnjački govor, Simon je prebacivao svoju težinu s noge na nogu, nestrpljiv da odgovori.

“Da,” reče Jirikiju, “postoji nešto što mogu učiniti. Mogu osloboditi Binabika i Sludiga, naše suputnike. Oslobodite naše prijatelje, ako nam želite učiniti uslugu!” reče glasno, okrenuvši se prema krznom omotanom paru pred sobom, koji ga je promatrao s nerazumijevanjem. Njegov povišeni glas naveo je neke od trolova zbijenih oko kamenog zaravanka da nelagodno zažagore. Simon se smučeno pitao je li otišao predaleko, ali u tom času nije za to mario.

“Seomane,” reče Jiriki, “obećao sam sebi da neću krivo prevoditi ili se upletati u tvoj govor s gospodarima Yiqanuca, ali sada te molim da mi učiniš uslugu, i da ne tražiš to od njih. Molim te.”

“Zašto ne?”

“Molim te. Učini mi uslugu. Objasnit ću kasnije; molim te da mi vjeruješ.”

Simonove gnjevne riječi prosuše se prije nego što ih je mogao obuzdati. “Želiš da ostavim prijatelja tebi za uslugu? Nisam li ti već spasio život? Nisam li od tebe dobio Bijelu strijelu? Tko kome tu duguje uslugu?”

Još dok je to govorio, bilo mu je žao, bojeći se da je nepremostiva prepreka odjednom izrasla između njega i sithskog princa. Jirikijeve oči uprle su se u njegove. Publika se počela nervozno vrpolti i međusobno mrmljati, osjećajući da nešto ne valja.

Sitha spusti pogled. “Stidim se, Seomane. Previše tražim od tebe.”

Sada se Simon osjeti kao da tone poput kamena u blatno jezero. Prebrzo! Bilo je previše da o tome razmišlja. Htio je samo leći i ništa ne znati.

“Ne, Jiriki,” izlance, “ja se stidim. Stidim se onog što sam rekao. Budala sam. Upitaj njih dvoje mogu li s njima govoriti sutra. Osjećam se loše.” Odjednom je vrtoglavica počela jačati; osjećao je da se cijela pećina nakrivila. Svjetlo uljanih svjetiljki njihalo se kao na jakom vjetru. Simonova koljena popuste, a Haestan ga uhvati za mišice, pridržavši ga na nogama.

Jiriki se brzo okrene Uammannaqu i Nunuuiki. Graja zaprepaštenja preleti trolskom gomilom. Je li crvenokresti nizinac nalik na rodu mrtav? Možda onako dugačke tanke noge *nisu* sposobne nositi težinu dugo vremena, kako su neki obrazlagali. Ali u tom slučaju, zašto su druga dva

nizinca još stajala uspravno? Mnogo je glava zakimalo od smetenosti, mnogo se šaputavih nagađanja izmijenilo.

“Nunuuika, najbistrijeg oka, i Uammannaq, najsigurnije uzde: dječak je još bolestan i vrlo slab.” Jiriki je tiho govorio. Mnoštvo, nasamareno njegovim tihim glasom, nagne se naprijed. *“Tražim dobročinstvo, u ime prvotnog prijateljstva naših naroda.”*

Lovkinja naheri glavu, jedva se osmjehujući. *“Zbori, Stariji Brate”*, reče ona.

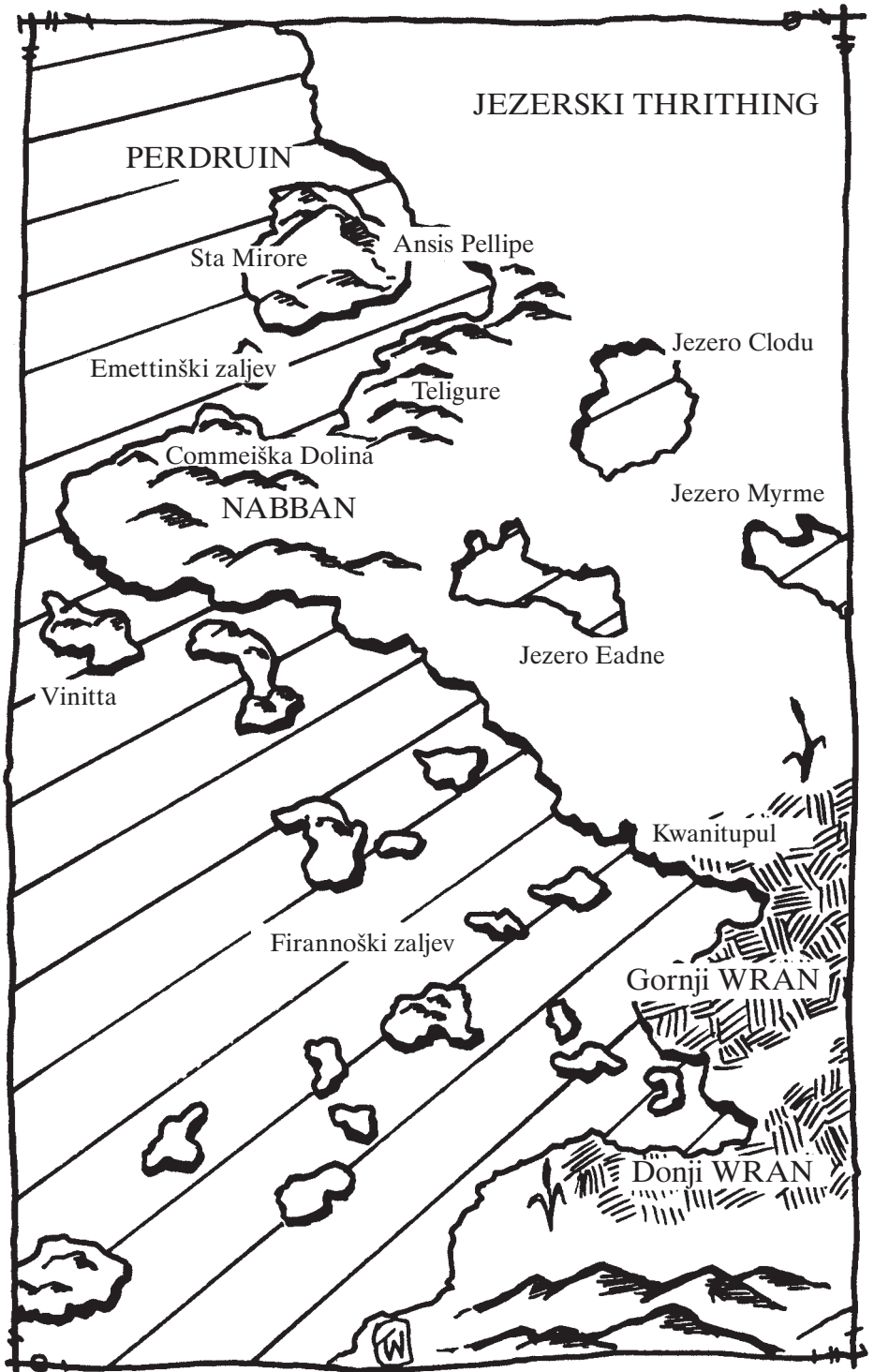
“Nemam pravo upletati se u vaše poimanje pravde, pa to neću ni učiniti. Jedino tražim da suđenje Binabiku od Mintahoqa ne počne dok njegovi suputnici – uključujući dječaka Seomana – ne budu imali priliku govoriti u njegovu obranu. I da se to isto dopusti Rimeržaninu, Sludigu. To tražim od vas u ime Žene-mjeseca, našeg zajedničkog korijena.” Jiriki se blago nakloni, samo gornjim dijelom tijela. Nije bilo ni natruhe podložnosti.

Uammannaq prstima potapše držak svog koplja. Pogleda Lovkinju, zabrinutog izraza. Na koncu kimne glavom. *“Ne možemo vam to odbiti, Stariji Brate. Tako će i biti. Za dva dana, dakle, kad dječak ojača – ali čak i kad bi nam taj neobični mladi čovjek donio Igarjukovu zubatu glavu u bisagama, to ne bi promijenilo ono što mora biti. Binabik, pjevačev šegrt, počinio je strašan zločin.”*

“Tako mi je rečeno”, odvrati Jiriki. *“Ali hrabra srca Qanuca nisu jedino što im je zaradilo poštovanje Sitha. Mi smo voljeli i dobrotu trolova.”*

Nunuuika dotakne češljeve u svojoj kosi. Pogled joj je i dalje bio tvrd. *“Dobra srca nikad ne smiju narušiti pravedan zakon, prinče Jiriki, inače bi se sav Seddin rod – Sithe jednako kao i smrtnici – vratili goli u snjegove. Binabik će dočekati svoj sud.”*

Princ Jiriki kimne i još jedanput se kratko nakloni prije nego što se okrenuo da ode. Haestan je napola nosio teturavog Simona dok su hodali natrag pećinom, niz prolaz od znatizeljnih trolova, van na hladan vjetar.

Krinke i sjene

Vatra je palucala i siktala dok su pahulje padale u plamenove kako bi u istom trenu isparile. Obličnje drveće bilo je još isprugano narančastim, ali logorska je vatra dogorjela gotovo do ugaraka. Iza te krhke ograde od svjetla, magla, hladnoća i tama strpljivo su čekale.

Deornoth je primaknuo ruke bliže ugarcima i pokušao zanemariti golemu živu prisutnost šume Aldheorte svud oko sebe. Isprepletene grane zaklanjale su zvijezde u visinama, maglom obavijena debbla svečano su se njihala na hladnom, jednoličnom vjetru. Jošua je sjedio preko puta njega, okrenuvši se od plamenova prema neprijateljskoj tami; prinčevu uglato lice, koje je uzbibano svjetlo vatre prelilo crvenilom, bilo je zgrčeno u nijemoj grimasi. Deornothovo srce suosjećalo je s princem, ali bilo je preteško gledati ga u tom trenutku. Odvratio je pogled, masirajući svoje promrzle prste kao da je mogao istrljati svu patnju – svoju, gospodarevu, i ostatka njihova jadnog, hromog stada.

Netko je zastenjao u blizini, ali Deornoth nije podigao pogled. Mnogi u njihovoj četi su patili, a za neke – malu sluškinju sa strašnom ranom na vratu, i Helmfesta, jednog od ljudi lorda Constablea, kojemu su trbuh izjela ona neznabožačka stvorenja – sumnjao je da će preživjeti noć.

Njihove nevolje nisu prestale kad su pobjegli iz razaranja Jošuina dvorca u Naglimundu. Još dok je prinčeva družina posrtala niz posljednje stube Nogostupa, bili su napadnuti. Samo nekoliko lakata od vanjskog ruba Aldheorte, tlo se provalilo oko njih, a lažna, olujom nanesena noć zazvonila je cvrkutavim povicima.

Kopači bijahu posvuda – *Bukkeni*, kako ih je mladi Isorn zvao, histerično izvikujući ime dok je mahao oko sebe mačem. Čak i u strahu, vojvodin sin ih je ubio mnogo, ali Isorn je također zadobio desetak plitkih rana od oštih zuba i grubih, zupčastih noževa Bukkena. To je